

Anexa nr. 3 la ordinul ministrului educației naționale nr. 5001 / 02.12.2014

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE

**Programa școlară
pentru disciplina**

**RELIGIE
CULTUL UNITARIAN
Clasele a III-a și a IV-a**

București, 2014

Notă de prezentare

Programa școlară pentru disciplina *Religie– cultul unitarian* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele a III-a și a IV-a din învățământul primar. Disciplina este prevăzută în planul-cadru de învățământ în aria curriculară *Om și societate*, având un buget de timp de 1 oră/săptămână, pe durata unui an școlar.

Programa disciplinei *Religie* este elaborată potrivit unui nou model de proiectare curriculară, centrat pe competențe. Construcția programei este realizată astfel încât să contribuie la dezvoltarea profilului de formare al elevului din ciclul primar. Din perspectiva disciplinei de studiu, orientarea demersului didactic pornind de la competențe permite accentuarea scopului pentru care se învață și a dimensiunii acționale în formarea personalității elevului.

Structura programei școlare include următoarele elemente:

- Notă de prezentare
- Competențe generale
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare
- Conținuturi
- Sugestii metodologice

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Religie* jalonează achizițiile elevului pentru întregul ciclu primar.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse exemple de activități de învățare care valorifică experiența concretă a elevului și care integrează strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate.

Conținuturile învățării se constituie din inventarul achizițiilor necesare elevului pentru dobândirea competențelor de bază. Astfel, acestea sunt grupate pe următoarele domenii: Omul, copilul lui Dumnezeu; Obligațiile omului față de sine, față de semenii și față de lumea creată; Relația omului cu Dumnezeu; Mari sărbători creștine. De asemenea, la nivelul fiecărei clase, programele prezintă o ofertă curriculară dezvoltată în jurul unor teme majore: *Grija lui Dumnezeu* (clasa a III-a); *Darurile lui Dumnezeu* (clasa a IV-a). Aceste teme orientează formularea competențelor specifice, precum și construirea situațiilor de învățare într-un mod flexibil și creativ, în raport cu particularitățile de vârstă și individuale ale elevilor. Astfel, conținuturile învățării se subordonează atât domeniilor, cât și temelor majore.

Sugestiile metodologice includ strategii didactice precum și elemente de evaluare continuă. Prezenta programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev. Educația religioasă la ultimele două clase ale ciclului primar presupune trecerea de la învățarea prin joc, specifică primelor trei clase, la un sistem metodologic mai complex care să permită diferențierea demersului didactic, în funcție de nivelul achizițiilor elevilor, dar și de nevoia dezvoltării acestora.

Pentru a asigura un cadru coerent al predării *Religiei* în școală, programa școlară propune un set de elemente comune pentru toate cultele din România, ce au drept de predare a propriei religii în sistemul de învățământ: lista competențelor generale, o serie de exemple de activități de învățare și partea generală a sugestiilor metodologice. Listele de competențe specifice și de conținuturi sunt elaborate de către fiecare cult, permițând orientarea către teme relevante pentru fiecare dintre acestea.

Általános kompetenciák

- 1. A vallásos erkölcsi értékrend alkalmazása különböző élethelyzetekben**
- 2. A vallásos erkölcsi értékrenddel összhangban álló együttműködés a családi környezetben élő felnőttekkel és gyermekekkel**
- 3. A mindennapi élethelyzetek aktív felderítése a saját hitfelfogás szempontjából**

Competențe generale (traducere în limba română)

- 1. Aplicarea unor norme de comportament specific moralei religioase, în diferite contexte de viață**
- 2. Colaborarea cu copiii și cu adulții din mediul familiar, în acord cu valorile religioase**
- 3. Explorarea activă a unor elemente din viața de zi cu zi, din perspectiva propriei credințe**

Competențe specifice și exemple de activități de învățare (Specifikus kompetenciák és tanulási tevékenységek)

1. Aplicarea unor norme de comportament specific moralei religioase, în diferite contexte de viață (A vallásos erkölcsi értékrend alkalmazása különböző élethelyzetekben)

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>1.1. Analizarea unor opinii cu semnificație religioasă, exprimate în raport cu anumite situații de viață (Vallásos jelentőséggel bíró vélemények elemzése mindennapi élethelyzetekben)</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>dialoguri pe diferite teme: grija lui Dumnezeu în viața omului, importanța omului în viața semenilor și a celorlalte ființe din natură, alcătuirea omului din trup și suflet, viața de pe pământ etc.</i>- <i>exerciții de definire a unor atitudini abordate în cadrul unor teme, din perspectivă generală și din perspectivă religioasă: egoism, dezinteres, invidie; jertfa, mărinimie, ajutorul reciproc, iubirea aproapelui</i>- <i>lectura unor texte și analiza unor imagini care ilustrează aspecte care se constituie în lecții ale naturii (succesiunea anotimpurilor, revenirea naturii la viață primăvara etc.)</i>- <i>explicarea, la nivelul de înțelegere al copiilor, a semnificației unor slujbe</i>- <i>vizionarea unor înregistrări/ participarea la diferite slujbe</i>- <i>jocuri didactice ilustrative, care să valorifice experiențe ale copiilor, relevante din punct de vedere religios (egoism, dezinteres, invidie; jertfa, mărinimia, ajutorul reciproc, iubirea aproapelui)</i>- <i>analiza unor texte care prezintă diferite opinii cu semnificație religioasă în relație cu diferite situații de viață</i> <p>1.2. Identificarea principalelor îndatoriri ale unui creștin în relație cu semenii, pe baza valorificării unor experiențe din viața cotidiană (A kereszvény ember embertársával szembeni kötelességének azonosítása mindennapi életünk tapasztalatai mentén)</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>povestirea unor fapte bune, fie proprii, fie ale altora, relevante pentru aspecte precum: cooperare și ajutorul reciproc, manifestarea unor atitudini de respect</i>	<p>1.1. Compararea unor opinii cu semnificație religioasă, exprimate în raport cu diferite situații de viață (Vallásos jelentőséggel bíró vélemények összehasonlítása mindennapi élethelyzetekben)</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>dialoguri pe tema unicității fiecărei persoane, a importanței raportării omului la Dumnezeu, a rolului exemplelor de persoane care și-au sfințit viața, a necesității împlinirii poruncilor divine etc., prin valorificarea unor povestiri, jocuri, ilustrații etc.</i>- <i>exerciții de definire a unor termeni abordați în cadrul unor teme: nevoile omului, Biblie, sfințenie, sfânt, prooroc, apostol, evanghelist, parabolă, pildă, poruncă etc.</i>- <i>explicarea modalității de căutare a unui text în Sfânta Scriptură</i>- <i>exerciții de identificare a unor texte reprezentative, în Sfânta Scriptură</i>- <i>prezentarea asemănarilor și a deosebirilor dintre diferitele categorii de personaje biblice (în dialoguri, povestiri, texte biblice)</i>- <i>identificarea, în imagini și texte, a unor aspecte legate de împlinirea unor porunci, în diferite contexte</i>- <i>exerciții de exprimare a acordului/dezacordului față de opiniile altora</i>- <i>exerciții de argumentare a opiniei proprii în spiritul toleranței față de opinia altora</i>- <i>analiza unor texte care necesită exprimarea unei opinii personale față de o anumită situație</i> <p>1.2. Sintetizarea principalelor îndatoriri ale unui creștin, pe baza valorificării unor situații din viața cotidiană, a exemplelor unor persoane din Biblie (A kereszvény ember kötelességeinek szintetizálása minennapi életünk tapasztalatai és bibliai személyiségek példája mentén)</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>analiza, din perspectiva creștină, a unor atitudini și comportamente, pornind de la situații din viața cotidiană, texte literare, texte care prezintă persoane</i>

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<ul style="list-style-type: none"> - lectura unor texte relevante, biblice și din viațile personajelor biblice - jocuri de rol „Cum mă comport în situația...”, în relație cu diferite contexte relevante (alegerea binelui/ răului, comportamentul în relație cu semenii, comportamentul în relație cu diferite viețuitoare etc.) - discuții privind rolul muncii și al efortului în viața omului - dialog pe tema rolului profesorilor în viața omului - exerciții de identificare a propriilor calități, prin desene, dialoguri, jocuri <p>1.3. Formularea unor reguli de comportament moral-creștin pentru diferite contexte de viață (A keresztény erkölcsi viselkedésnek megfelelő szabályok megfogalmazása a pedagógus és különböző élethelyzetek segítségével)</p> <ul style="list-style-type: none"> - stabilirea, cu ajutorul profesorului, în grupuri mici și/sau la nivelul clasei, a unor reguli de comportament în diferite contexte (școală, familie, biserică, stradă, natură), relevante din perspectivă moral-religioasă - analiza unor situații privind respectarea anumitor reguli de comportament moral-creștin în diferite contexte date (jocuri de rol, povestiri, analiza unor imagini, filme, desene animate etc.) - studii de caz, pornind de la situații reale sau imaginare din viața copiilor, care prezintă situații de respectare/ încălcare a regulilor de comportament religios-moral - jocuri de rol: „Cum procedez în situația...?”; „Ce fac atunci când cineva îmi spune să fac un lucru rău/ bun..?”. - vizite la cimitirul eroilor, în parc etc., în cadrul unor activități interdisciplinare Religie – Educație civică– Științe – Arte 	<p>din Biblie</p> <ul style="list-style-type: none"> - lectura de povestiri care evidențiază rolul împlinirii poruncilor divine - exerciții de analiză a asemănarilor și deosebirilor dintre normele de comportament în diferite contexte sociale și poruncile divine - exerciții de explicare a unor texte biblice referitoare la porunci - analizarea unor imagini pe diferite teme: „Cum pot face lumea mai bună”, „Fidelitatea față de Dumnezeu”, „Sunt un exemplu pentru cei din jur?” - jocuri de rol: „Cum mă comport în situația...”, cu aplicații la diferite contexte relevante (comportamentul în diferite contexte sociale familiare; împlinirea poruncii iubirii etc.) <p>1.3. Analizarea modului în care sunt aplicate reguli de comportament moral-creștin, în diferite contexte de viață (A keresztény erkölcsi szabályok alkalmazásának elemzése a különböző élethelyzetekben)</p> <ul style="list-style-type: none"> - discutarea în clasă a unor norme din diferite contexte sociale și a unor porunci (pe baza unor dialoguri: „Cum mă comport în diferite momente din viață?”; „Ce reguli îmi impun cei care mă îndrumă în viață?”; „Cum poate îndeplini un copil regulile?”; „Ce diferențe există între împlinirea regulilor de către copii și de către adulți?” etc.) - exerciții de exersare a unor norme și porunci - participarea la stabilirea unui set de reguli ale clasei/ al unui regulament al clasei, pe baza poruncii iubirii aproapelui - exerciții de formulare a unor argumente/ contraargumente în analiza unor situații-problemă apărute în cadrul grupurilor de apartenență - elaborarea unui proiect: „Comportamentul unui creștin”, în cadrul unor activități interdisciplinare: Religie – Educație civică – Științe – Istorie – Arte

2. Colaborarea cu copiii și cu adulții din mediul familial, în acord cu valorile religioase (A vallásos erkölcsi értékrenddel összhangban álló együttműködés a családi környezetben élő felnőttekkel és gyermekekkel)

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>2.1. Exersarea unor roluri în cadrul grupurilor de apartenență (Különböző szerepek gyakorlása kortárs csoport keretében)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exerciții de identificare a rolurilor sociale ale fiecărui elev, în raport cu persoanele importante din viața de creștin (părinții, rude, preotul, prietenii de la școală și biserică etc.)</i> - <i>participarea la activități de diferite tipuri, împreună cu alți membri ai școlii, comunității, parohiei etc.</i> - <i>studii de caz pe tema importanței fiecărui om în viața semenilor din grupurile de apartenență</i> - <i>asumarea de roluri în rezolvarea unor sarcini de lucru în grupuri mici</i> - <i>exersarea unor responsabilități și sarcini de lucru variate în activitățile de tip perechi și în cele de grup</i> - <i>exerciții de construire a unui text pe teme de educație religioasă, pe baza unui suport vizual sau a unui plan de idei</i> <p>2.2. Descrierea unor tipuri de relații și atitudini sociale, din perspectiva moralei religioase, pornind de la situații concrete (Konkrét helyzetekből kiindulva, szociális attitűdök és kapcsolatok leírása a vallásos erkölcsi értékek szempontjából)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>participarea la dialoguri pe diferite teme: „Cum pot să am grijă de lumea creată?”, „Ce învăț de la colegii mei și ce pot învăța ei de la mine?”</i> - <i>exerciții de identificare a unor elemente de diversitate în modul de manifestare a credinței, pornind de la realități din viața școlii și a comunității (existența elevilor de diferite confesiuni în clasa de elevi/școală, existența unor aspecte de diferențiere în primirea Comuniunii în funcție de confesiunea proprie etc.)</i> - <i>audierea unor texte religioase simple, în proză sau în versuri, în care se reflectă diferitele atitudini (egoism, dezinteres, generozitate, invidie, etc.)</i> - <i>imaginarea unor povestiri privind raporturile persoanei cu diferite lucruri, ființe</i> - <i>discuții despre relațiile și atitudinile din cadrul grupurilor, pe baza unor imagini</i> - <i>elaborarea de compuneri/ povestiri/ dramatizări pentru evidențierea unor relații în cadrul grupurilor</i> 	<p>2.1. Descierea comportamentelor relaționale din cadrul grupurilor de apartenență (A kortárs csoportban előforduló kapcsolatokhoz tartozó viselkedésmódok leírása)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>exersarea unor roluri specifice activităților desfășurate în diferite contexte (activități de grup, activități religioase etc.)</i> - <i>audierea unor povestiri care evidențiază exemple de conviețuire armonioasă între semenii</i> - <i>prezentarea unor cazuri relevante pentru temele: cum relaționez cu cei care mă îndrumă, rolul semenilor în viața creștinului, iertarea și iubirea celor care ne fac rău, exemplul personal și relațiile cu semenii etc.</i> - <i>jocuri didactice care să faciliteze dezvoltarea climatului afectiv pozitiv în cadrul grupului</i> - <i>elaborarea de compuneri pe teme de educație religioasă, pornind de la o situație dată</i> <p>2.2. Analizarea unor tipuri de relații și atitudini sociale, din perspectiva moralei religioase, pornind de la situații concrete (Konkrét helyzetekből kiindulva, szociális attitűdök és kapcsolatok elemzése vallásos erkölcsi értékek szempontjából)</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>discuții pe tema tipurilor de relații și atitudini sociale (empatie, altruism, toleranță etc.), pornind de la povestiri, ilustrații, filme, texte biblice etc.)</i> - <i>exerciții de descriere a unor atitudini sociale, prin raportarea la norme sociale și la unele porunci divine</i> - <i>jocuri de dezvoltare a imaginii pozitive despre sine și despre celălalt, valorificând exemple din viața unor persoane biblice</i> - <i>elaborarea unor compuneri pe tema: „Mentalitatea comună”, „Dorințele mele”, „Exemple de toleranță”, menite să diminueze spiritul de competiție negativă dintre elevi</i> - <i>elaborarea unor proiecte interdisciplinare Religie – Educație civică, pe teme relevante</i>

3. Explorarea activă a unor elemente din viața de zi cu zi, din perspectiva propriei credințe (A mindennapi élethelyzetek aktív felderítése a saját hitfelfogás szempontjából)

Clasa a III-a	Clasa a IV-a
<p>3.1. Analizarea semnificației unor evenimente religioase din viața comunității (A helyi közösséghez köthető vallásos események jelentőségének elemzése)</p> <ul style="list-style-type: none"> - formularea de întrebări referitoare la diferite evenimente religioase din viața comunității - povestirea după imagini (planșe, icoane, ilustrații etc.) cu tematică adecvată - dialoguri pe baza lecturii unor texte biblice referitoare la evenimente religioase - învățarea de rugăciuni, cântări, versuri etc. cu explicarea expresiilor și a termenilor religioși întâlniți - imaginarea unor povestiri privind relația persoanei cu diferite lucruri, ființe - participarea la evenimente semnificative din viața școlii și a comunității <p>3.2. Prezentarea importanței unor sărbători și evenimente cu semnificații religioase, din viața familiei și a comunității (A helyi közösség és a család életében vallásos jelentéssel bíró ünnepek és események jelentőségének bemutatása)</p> <ul style="list-style-type: none"> - participarea la discuții privind evenimentele importante din viața omului (nașterea, botezul, nunta etc.), valorificând experiențele concrete ale copiilor - analiza unor imagini relevante din viața copiilor și a familiilor lor (fotografii și albume de familie, imagini din sfera publică etc.) - prezentarea aspectelor caracteristice ale diferitelor sărbători (Ziua recunoștinței de toamnă etc.) - lectura unor texte din literatura maghiară și universală, referitoare la marile sărbători creștine - participarea la serbări școlare - realizarea unor proiecte pe diferite teme interdisciplinare: Religie – Științe (de exemplu, „Apa în viața creștinului”, „Natura, darul lui Dumnezeu pentru om” etc.); Religie - Arte plastice („Darul meu pentru tine” - realizarea unor desene și confecționarea unor felicitări, ornamente, colaje etc., cu ocazia diferitelor sărbători religioase) - identificarea unor obiceiuri și tradiții populare referitoare la diferite sărbători și evenimente religioase, care se manifestă în viața familiei, a comunității locale 	<p>3.1. Analizarea semnificației unor evenimente religioase din viața comunității apropiate și a societății (A helyi és a tágabb társadalmi közösséghez köthető vallásos események jelentőségének elemzése)</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea unor compuneri pe tema unor evenimente religioase - dialog pe tema unor evenimente religioase semnificative din viața comunității și a societății, pornind de la experiențele elevilor - audierea/învățarea unor rugăciuni, cântări religioase, versuri etc. - lectura unor texte biblice și a aspectelor relevante din viața personajelor biblice - organizarea de serbări școlare cu tematică religioasă <p>3.2. Prezentarea importanței unor sărbători și evenimente cu conținuturi și semnificații religioase, din viața creștinilor (A keresztény emberek életében vallásos jelentéssel és tartalommal bíró ünnepek és események jelentőségének bemutatása)</p> <ul style="list-style-type: none"> - discuții pe tema diferitelor sărbători religioase și a unor aspecte specifice acestora în viața familiei sau a comunității (modelele oferite creștinilor de persoanele biblice prezente la evenimentele din viața lui Iisus) - prezentarea aspectelor caracteristice ale diferitelor sărbători (Paștele, Rusaliile etc.) - realizarea unor proiecte, individual sau pe grupe, cu diferite teme („Puterea lui Samson”, „Înțelepciunea lui Solomon”, „Credința lui David” etc.) - realizarea felicitări, ornamente, colaje etc., cu ocazia sărbătorilor religioase - lectura unor texte din literatura maghiară și universală, referitoare la marile sărbători religioase - participarea la sărbătorile comunității - prezentarea unor obiceiuri și tradiții populare referitoare la diferite sărbători și evenimente religioase, care se manifestă în viața familiei, a comunității locale

Tartalmak

FEJEZETEK	III. OSZTÁLY	IV. OSZTÁLY
Az ember, Isten gyermeke	Isten gondját viseli teremtményeinek <ul style="list-style-type: none"> - Isten a világ teremtője (A teremtett világ iránti isteni gondoskodás módozatai) - Az ember Isten munkatársa (Isten a teremtett világot az emberiség gondjaira bízta; az ember szerepe a világ gondozásában; az Éden kertjének vigyázása; az Isten és ember közti szövetség szimbóluma; a teremtett világ gondozásának szabályai; a két testvér példája stb.) 	Isten a mi ajándékokat adó Atyánk <ul style="list-style-type: none"> - „Tálmunkaink”, lehetőségeink – Isten ajándékai (Sámson ereje, Dávid hite, Salamon bölcsessége, Dániel hűsége, stb.) - Isten ajándékainak felhasználási módozatai (bibliai és egyéni példák)
Az ember kötelességei önmagával, társaival és a teremtett világgal szemben	Az ember kötelességei Isten gyermekei iránt <ul style="list-style-type: none"> - Az én családom (a család az ókorban és a középkorban, családtagjaink iránti kötelességeink, közösségünk és nemzetünk iránti kötelességeink) - Az emberek magatartásai másokkal szemben (negatívak: egoizmus, érdektelenség, irigység; pozitívak: áldozat, jólelkűség, kölcsönös segítség, a felebarát szeretete) 	Az ember kötelességei önmagával, társaival és a teremtett világgal szemben <ul style="list-style-type: none"> - Az Isten gyermekei közötti kapcsolatok működése (a mag, a talaj és a „talentumok” szerepe) - A felelősség kérdése Jézus tanításaiban (a magvető példázata, Jézus példázatai) - Önismeret és az önfejlesztés szükségessége (a vágy – szándék – akarat – feladás közti kapcsolat bemutatása az elveszett juh és a gonosz szolga példázatának elemzése alapján) - Az előítéletek működése az emberek közti kapcsolatokban (a „csordajellegű gondolkodás” azonosítása, az empatikus, önzetlen, ellenséges, toleráns, agresszív viselkedés)
Az Isten és az ember közötti viszony	Az ember Isten iránti hálája <ul style="list-style-type: none"> - Az emberi hála módozatai (a cselekedetek megjavítása, a jócselekedetek gyakorlása, az ellenség szeretete). 	Az ember Isten iránti hűsége <ul style="list-style-type: none"> - Az ember Isten iránti hűsége (a kereszténységhez való tartozás; az Isten iránti hűség bibliai, egyéni és közösségi példái) - Az ember képes elfogadni az isteni igazságszolgáltatást (az isteni igazságszolgáltatás bibliai példái)
A kereszténység nagy ünnepei	Vallásos szertartások <ul style="list-style-type: none"> - A vasárnap szerepe az ember életében (a hetedik nap megünneplésének bibliai és történelmi alapjai; hogyan készülünk a vasárnapra, stb.) 	Vallásos ünnepek <ul style="list-style-type: none"> - Húsvét ünnepe (Húsvét ünnepének bibliai és történelmi alapjai) - Pünkösd ünnepe (Pünkösd ünnepének bibliai és történelmi alapjai)

FEJEZETEK	III. OSZTÁLY	IV. OSZTÁLY
	<ul style="list-style-type: none"> - Az őszi hálaadás ünnepe (az ünnep bibliai és történelmi alapjai; az ember természet iránti kötődésének módozatai; az unitárius vallási közösséghez való ragaszkodás módozatai) 	

Conținuturi

DOMENII	CLASA a III-a	CLASA a IV-a
	Grija lui Dumnezeu	Darurile lui Dumnezeu
Omul, copilul lui Dumnezeu	Dumnezeu are grijă de creațiile sale <ul style="list-style-type: none"> - Dumnezeu este creatorul lumii (modalitățile prin care se manifestă grija lui Dumnezeu față de lumea creată) - Omul este colaboratorul lui Dumnezeu (Dumnezeu a dat lumea creată în custodia omenirii, rolul omului în îngrijirea lumii create, vegherea asupra grădinii Edenului, simbolul alianței dintre Dumnezeu și om, norme în îngrijirea lumii create, pilda celor doi frați etc.) 	Dumnezeu este tatăl nostru dăruitor <ul style="list-style-type: none"> - „Talanții”, capacitățile – daruri primite de la Dumnezeu (puterea lui Samson, credința lui David, înțelepciunea lui Solomon, fidelitatea lui Daniel etc.) - Modalitățile de utilizare a darurilor primite de la Dumnezeu (pildele biblice și individuale)
Obligațiile omului față de sine, față de semenii și față de lumea creată	Obligațiile omului față de copiii lui Dumnezeu <ul style="list-style-type: none"> - Familia mea (familia în antichitate și în evul mediu, obligațiile față de ceilalți ai membrilor familiei, obligațiile față de comunitate și națiune) - Atitudinile oamenilor față de ceilalți (negative: egoism, dezinteres, invidie; pozitive: jertfa, mărinimia, ajutorul reciproc, iubirea aproapelui) 	Responsabilitățile omului față de sine, față de semenii și față de lumea creată <ul style="list-style-type: none"> - Funcționarea relațiilor între copii lui Dumnezeu (rolul seminței, al solului și al „talanților”) - Responsabilitatea în învățătura lui Iisus (pilda sămănătorului, parabolele lui Iisus) - Cunoașterea de sine și nevoia de dezvoltare (relația dintre dorință – intenție – voință – renunțare, prin analiza pildei oii rătăcite și a pildei slugii) - Prejudecățile și funcționarea lor în relațiile dintre oameni (identificarea mentalității de „turmă”, comportamentul empatic, altruist, dușmănos, tolerant, agresiv)
Relația omului cu Dumnezeu	Omul este recunoscător lui Dumnezeu <ul style="list-style-type: none"> - Modalitățile de recunoștință ale oamenilor (îmbunătățirea faptelor, practicarea faptelor bune, iubirea dușmanilor etc.) 	Omul este fidel față de Dumnezeu <ul style="list-style-type: none"> - Fidelitatea omului față de Dumnezeu (apartenența la biserica creștină, pildele biblice, individuale și comunitare ale fidelității față de Dumnezeu) - Omul este capabil să accepte justiția dumnezeiască (pildele biblice privind acceptarea justiției dumnezeiești)
Mari sărbători creștine	Ceremoniile religioase <ul style="list-style-type: none"> - Rolul duminicii în viața omului (aspecte biblice și istorice legate de sărbătorirea zilei a șaptea; cum ne pregătim pentru duminică, 	Sărbătorile religioase <ul style="list-style-type: none"> - Sărbătorile de Paști (aspecte biblice și istorice privind sărbătorirea Paștelui)

DOMENII	CLASA a III-a	CLASA a IV-a
	etc.) - Ziua recunoștinței de toamnă (aspecte biblice și istorice legate de această sărbătoare, formele atașamentului omului față de natură, formele de manifestare a atașamentului față de comunitatea religioasă unitariană)	- Sărbătorile de Rusalii (aspecte biblice și istorice privind sărbătorirea Rusaliilor)

Lista elementelor de conținut este completată cu un ansamblu de **elemente de tip predominant confesional** (rugăciuni, texte biblice, cântări religioase, versuri religioase), recomandate a fi abordate pe parcursul fiecărei clase. Acestea nu vor fi analizate ca unități de conținut de sine stătătoare, ci vor constitui modalități de exemplificare a temelor anterior menționate.

La clasa a III-a, propunem următoarea listă de elemente:

- audierea și/sau învățarea unor **rugăciuni**: rugăciunea de dimineață; rugăciunea de seară; rugăciune înainte de intrare în biserică; rugăciune la ieșirea din biserică;
- audierea și /sau învățarea unor **texte biblice** scurte, ce pot fi corelate cu proverbe și zicători cu mesaj asemănător: „Nu știu. Sunt eu păzitorul fratelui meu?” (Fac4,9b); „Să-L iubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta și din tot sufletul tău și din toată puterea ta și din tot cugetul tău, iar pe aproapele tău ca pe tine însuși.” (Luca 10, 27); „Ascultă, Israele! Domnul Dumnezeuul nostru este singurul Domn” (Deut. 6, 4); „Doamne, învață-ne să ne rugăm” (Luca 11, 1);
- audierea și/sau învățarea de **cântări religioase și patriotice**: „Az Úrnak házában” („În casa Domnului”), „Megpihenni, megnyugodni” („A se odihni, a se liniști”), „Mennyben lakó én Istenem” („Dumnezeule, care ești în ceruri”), „Hozzád megyek, Uram” („Merg la tine, Dumnezeuul meu”), „Szálljon buzgó, szálljon forró” („Să zboare cuvântul nostru”), cântece închinare eroilor;
- lectura unor aspecte din **viața unor persoane biblice**: Adam și Eva, Cain și Abel, Noe, Samariteanul milostiv.

La clasa a IV-a, propunem următoarea listă cu elemente:

- audierea și/sau învățarea unor **rugăciuni**: rugăciune pentru cei care ne fac bine; rugăciuni pentru cei dragi;
- audierea și/sau învățarea unor **texte biblice** scurte, ce pot fi corelate cu proverbe și zicători cu mesaj asemănător: „Domnul nu Se uită la ce se uită omul; omul se uită la ceea ce izbește ochii, dar Domnul Se uită la inimă.” (1 Sam 16,7); „Eu nu găsesc nicio vină în Omul acesta.” (Luca 23, 4); „Tată, iartă-i, căci nu știu ce fac!” (Luca 23,34); „Pe toate căile tale, gândește-te la Domnul” (Pilde 3,6);
- audierea și/sau învățarea de **cântări religioase**: „Hajnal mosolyog az éj után” („Vin zorile după noapte”), „Fénylik a nap fényességgel” („Lumina soarelui”), „A pünkösdsnek jeles napján” („În ziua de Rusalii”), „Édes Atyánk, örök Úr odafönt” („Doamne, Dumnezeule care ești în ceruri”);
- lectura unor aspecte din **viața unor personaje biblice și istorice**: Samson, David, Solomon, Daniel, Zacheu, Iisus, Dávid Ferenc.

Sugestii metodologice

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta cadrul didactic în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei *Religie*. Elevul va învăța, prin metode adecvate vârstei, ceea ce îi este necesar pentru dezvoltarea sa armonioasă la această etapă de vârstă și pentru a face față cu succes cerințelor școlare. La acest nivel de vârstă, cadrul didactic va urmări sistematic realizarea de conexiuni între toate disciplinele de studiu, creând contexte semnificative de învățare pentru viața reală.

Strategii didactice

Valorificarea valențelor formative ale disciplinei *Religie* promovează utilizarea de strategii didactice care accentuează construcția progresivă a cunoștințelor specifice, prin abordări flexibile și diferențiate ale conținuturilor învățării, în paralel cu formarea progresivă la elevi a capacității de autoevaluare a comportamentelor verbale și acționale, aplicabile în diferite contexte de viață din mediul apropiat al copilului.

Caracterul practic-aplicativ al disciplinei *Religie* solicită utilizarea, pentru segmentul de vârstă căruia ne adresăm, a unui cadru metodologic variat, care îmbină metodele tradiționale cu cele moderne, astfel încât acestea să devină căi pentru dezvoltarea capacității de comunicare a elevilor, pentru crearea unui cadru educațional bazat pe moralitate și religiozitate, prin care să fie sprijinită formarea de conduite precum încrederea, respectul pentru diferență, atitudinea pozitivă față de sine și față de alții, care să ajute la interiorizarea valorilor și a normelor moral-religioase, și încurajează exprimarea sentimentelor, emoțiilor.

Metodele de predare-învățare recomandate în activitățile didactice la disciplina *Religie* vizează cu precădere:

- observarea și învățarea prin descoperire, pornind de la seturi de imagini din diferite categorii (ilustrații cu conținut moral, fotografii care reflectă aspecte din viața religioasă proprie și a familiei, imagini ce fac referire la acțiuni și elemente liturgice etc.);
- studiul de caz, pentru analizarea unor situații reale sau imaginare, pornind de la experiențele de învățare și de viață ale elevilor;
- lectura textului biblic, pentru a facilita dezvoltarea vocabularului cu termeni din domeniul religios și pentru a le susține interesul față de aprofundarea mesajului textului revelat;
- conversația, pentru identificarea, împreună cu elevii, a modalităților de aplicare în viața reală a diferitelor valori religioase, pentru evidențierea trăsăturilor morale ale persoanelor biblice sau ale personajelor din diferite povestiri cu conținut moral etc.
- învățarea problematizată, prin implicarea elevilor în rezolvarea unor situații-problemă simple, pornind de la prezentarea unor aspecte și evenimente cu valențe morale;
- jocul de rol cu diferite teme și dramatizarea, pentru identificarea unor aspecte specifice domeniului religios, pentru analizarea și evaluarea critică a unor situații din diferite grupuri de apartenență sau pentru exersarea unor practici cu caracter moral-religios;
- învățarea bazată pe proiect și cooperare, metode ce își propun implicarea elevilor în activități de grup, în vederea realizării de investigații pe o temă propusă de profesor, urmată de prezentarea produsului obținut într-un text, dosar tematic, expoziție.

Aplicarea metodelor anterior descrise presupune utilizarea unor mijloace de învățământ variate, în special a celor cu caracter intuitiv, ilustrativ și oferă contexte de alternare a diferitelor forme de organizare a activității (individuală, în grupuri mici, frontal), de realizare a unor activități religioase specifice (audierea de povestiri, rugăciuni, texte și cântări religioase etc.), de implicare a elevilor în diferite activități extrașcolare, care completează și îmbogățesc demersurile didactice desfășurate prin ora de religie. Astfel, se recomandă ca profesorul de religie să utilizeze mijloace didactice adecvate: planșe ilustrative, softuri educaționale, CD-uri și DVD-uri cu filmulețe, prezentări educative cu ajutorul noilor tehnologii, adaptate conținuturilor propuse; culegeri de texte literare în versuri și proză, cântece necesare ca suport pentru serbări și lecții curente.

Contexte și medii de învățare

Ora de *Religie* nu înseamnă numai activitatea obișnuită a profesorului cu elevii în sala de clasă. Prin specificul ei, educația religioasă permite organizarea unor contexte variate de învățare, care să-i motiveze pe elevi pentru participarea activă și să le susțină interesul pentru domeniul *Religiei*.

Așadar, cum și unde anume se pot organiza activitățile de învățare la disciplina *Religie*?

- Învățăm în sala de clasă! În sălile de clasă, profesorul poate organiza diferite activități de

predare-învățare cu elevii: lecții obișnuite de prezentare de noi teme, întâlniri cu personalități relevante pentru domeniul religiei, discuții pe teme religioase cu părinți sau cu alți membri ai comunității etc.

- Mergem la bibliotecă! Profesorul de religie, împreună cu elevii, poate organiza activitatea la biblioteca școlii sau la altă bibliotecă din comunitate. În aceste contexte de învățare, elevii pot fi încurajați și susținuți să se familiarizeze cu spațiul bibliotecii, să observe cum se caută o carte, să participe la întâlniri cu diferite personalități.
- Vizităm biserica! Biserica este un spațiu cu înalte valențe educative pentru ora de religie. Profesorul poate organiza cu elevii vizite la biserică în diferite ocazii și scopuri: pentru participarea și observarea anumitor slujbe bisericești, pentru discuții cu preotul pe teme religioase sau pentru a organiza în comun diferite evenimente importante pentru comunitate ori activități de întraajutorare a membrilor acesteia.
- Ieșim în alte spații din afara școlii! Profesorul de religie și elevii pot derula activități de învățare și în contexte extrașcolare precum: mersul la cinematograful pentru vizionarea unor filme pe teme religioase relevante din perspectiva acestei discipline de studiu, vizitarea unor muzee, plimbarea pe stradă/prin parc pentru observarea comportamentelor oamenilor și analiza acestora din perspectiva moralei religioase.
- Mergem în excursii tematice la lăcașurile de cult! Profesorul de religie poate organiza excursii cu elevii, pe un traseu care să cuprindă o serie de așezăminte religioase cu o anumită semnificație pentru comunitatea sau regiunea respectivă. În acest context, se pot organiza discuții cu specialiștii din muzeele lăcașurilor de cult, se pot iniția dialoguri cu unii preoți, se observă sau se descriu spațiile sau obiectele cu caracter sacru.
- Căutăm pe Internet informații și imagini cu caracter religios! În afară de faptul că unele lecții sau teme pot utiliza platforme educaționale, profesorul poate să descopere pe Internet, împreună cu elevii, informații relevante despre specificul vieții religioase din spațiul proxim sau din alte arealuri geografice și culturale, poate urmări secvențe muzicale, filmice, liturgice ce sunt corelate cu temele planificate.

Aspecte privind evaluarea

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățământ. Se recomandă cu prioritate metode moderne de evaluare precum: observarea sistematică a comportamentului elevilor, centrarea pe progresul personal, autoevaluarea, evaluarea individuală și de grup, realizarea unor proiecte care să valorifice achizițiile copiilor și să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, sincretice, adaptate vârstei. Este recomandabil ca evaluarea să se realizeze prin raportare la standarde generale și nu la nivelul clasei. De asemenea, evaluarea orientează cadrul didactic în reglarea strategiilor de predare, pentru o mai bună adecvare la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor. Este preferabilă aplicarea metodelor de evaluare formativă (evaluare scrisă/verbală, desene, poezii, jurnal de învățare).

Procesul de evaluare va pune accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor dobândite de către copii în contexte nonformale sau informale. Evoluția copilului va fi înregistrată și discutată cu părinții. În întreaga activitate de învățare și evaluare va fi urmărit, încurajat și valorizat progresul fiecărui copil în parte.

Grupul de lucru

Benedek Andrasi	Liceul Teologic Unitarian „Berde Mozes” Cristuru Secuiesc, județul Harghita
Birta-Székely Noémi	Universitatea Babeș Bolyai Cluj-Napoca
Fóris-Ferenczi Rita	Universitatea Babeș Bolyai Cluj-Napoca